دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر

سال چهاردهم، شماره‌ی ۴۵
بهار ۱۳۹۳، صفحات ۱۱۰-۹۵

**نسرین آذربادی**[۱]
**محمد سلمانی**[۲]
**سید حسن مطیعی لنگرودی**[۳]
**عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری**[٤]

# تبیین شبکه‌ی جریان‌های جمعیتی شهرستان فیروزکوه

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۱۱/۰٦ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۱/۰۹/۰۲

## چکیده

تطابق انسان با طبیعت منجر به شکل‌گیری شبکه‌ای از جریان‌ها و حرکت‌های جمعیتی در نواحی کوهستانی و دره‌ای شهرستان فیروزکوه از استان تهران شده است. ظرفیت و کشش نگهداشت جمعیت در ناحیه مورد مطالعه تابعی از عوامل اکولوژیکی، اقتصادی و اجتماعی است. عوامل مؤثر در شکل‌گیری شبکه جریان‌های جمعیتی شهرستان فیروزکوه به انضمام پیامدهای آن سوال های کلیدی مقاله است. روش تحقیق اکتشافی، توصیفی و تحلیلی است. داده‌های تحقیق منتج از ۲۵ روستای نمونه و ٤۳٦ خانوار نمونه عملیاتی شهرستان فیروزکوه است که بر اساس فرمول کوکران و با در نظر گرفتن فاصلهٔ دوری و نزدیکی روستاها نسبت بهشهر فیروزکوه و نسبت به یکدیگر انتخاب شدند.

بر اساس نتایج تحقیق، جریان‌های جمعیتی در شهرستان فیروزکوه از نوع چرخشی، چند مکانی و دوره‌ای است. شغل و اقلیم به ترتیب دو عامل غالب در شکل‌گیری شبکه فضایی ناحیه مورد مطالعه است. سایر عوامل مؤثر نیز به ترتیب

۱ – استادیار دانشگاه پیام نور تهران
۲ – استادیار دانشگاه تهران E-salmanim@voila.fr
mail:
۳– استاد دانشگاه تهران E-mail:shmotiee@ut.ac.ir
٤ – دانشیار دانشگاه تربیت مدرس E-mail:eftekhaa@modares.ac.ir

[ Downloaded from geographical-space.iau-ahar.ac.ir on 2026-10-31 ]

عبارتند از: فقدان امکانات، گذران اوقات فراغت، دید و بازدید اقوام، نظارت بر املاک و دارایی‌ها، پیشینه ایلیاتی، کافی نبودن درآمد، زندگی و سکونت، تبعیت از محل تحصیل و شغل فرزندان، بیماری، سکوت و آرامش، رفاه و از کارافتادگی. پیامدهای ناشی از شبکه فضایی نیز شامل مهاجرت چرخه‌ای، ساخت خانه دوم و گسترش کارکرد گردشگری است.

**کلیدواژه‌ها:** جریان‌های جمعیتی، خانوارهای فصلی، شغل، اقلیم، شهرستان فیروزکوه.

[ Downloaded from geographical-space.iau-ahar.ac.ir on 2026-10-31 ]